

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 24 października 2018 r.

Druk nr 985

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy senatora Stanisława Gogacza.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Rafał Ambrozik	(-) Józef Łyczak
(-) Zbigniew Cichoń	(-) Bogusława Orzechowska
(-) Dorota Czudowska	(-) Andrzej Pająk
(-) Stanisław Gogacz	(-) Wojciech Piecha
(-) Jan Maria Jackowski	(-) Leszek Piechota
(-) Stanisław Karczewski	(-) Janina Sagatowska
(-) Maria Koc	(-) Kazimierz Wiatr
(-) Maciej Łuczak	(-) Alicja Zając

U S T A W A

z dnia

o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 1. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946) w art. 97:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Senat składa się ze 102 senatorów.”;

2) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Dwóch senatorów jest wybieranych przez:

- 1) obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
- 2) zamieszkałe za granicą osoby, których przynależność do Narodu Polskiego lub pochodzenie polskie zostały stwierdzone zgodnie z ustawą i które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat.”.

Art. 2. Przepisy art. 97 ust. 1 Konstytucji, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, oraz art. 97 ust. 3 Konstytucji mają zastosowanie począwszy od kadencji Senatu następującej po kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Szczególne zainteresowanie Senatu sprawami Polonii i Polaków za granicą oraz udzielanie pomocy finansowej w tym zakresie stanowi jedną z charakterystycznych cech działalności drugiej izby polskiego parlamentu. Naturalne wydaje się zatem, aby przedstawiciele Polonii mogli poprzez zasiadanie w Senacie dbać o interesy wspólnoty polskiej za granicą a jednocześnie działać na rzecz wzrostu roli Polski w świecie.

Celem przedstawionego projektu zmiany Konstytucji jest zwiększenie liczby mandatów senatorskich o 2 i przesądzenie, że senatorowie ci będą wybierani przez:

- 1) obywateli polskich **zamieszkałych za granicą**,
- 2) **zamieszkałe za granicą** osoby, których przynależność do Narodu Polskiego lub pochodzenie polskie zostały stwierdzone zgodnie z ustawą (tj. w szczególności posiadaczy tzw. Karty Polaka) i które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat (spełniają wymagania wynikające z art. 62 Konstytucji).

Obecnie wszystkie głosy oddane w obwodach głosowania dla obywateli polskich **przebywających za granicą** są wliczane do okręgu właściwego dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.

Projekt zakłada niezmnieszenie liczby mandatów senatorskich rozdzielanych w kraju oraz respektuje dotychczas obowiązującą zasadę, w myśl której być wybieranymi do parlamentu mogą tylko obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Intencją projektu jest także utrzymanie dotychczasowych regulacji dotyczących głosowania za granicą w wyborach parlamentarnych przez obywateli polskich zamieszkałych w kraju.

Po wejściu w życie proponowanej zmiany i dokonaniu odpowiednich zmian w Kodeksie wyborczym:

- 1) utworzona zostanie instytucja senatorów „polonijnych”, którzy w sposób szczególny będą się koncentrowali na sprawach Polonii i Polaków za granicą, oraz niejako reprezentowali Polonię w kraju,
- 2) kandydat na senatora w Warszawie nie będzie musiał jednocześnie walczyć o głosy warszawiaków i Polonii, a wybrany w Warszawie senator nie będzie musiał dzielić swojego czasu na sprawy warszawiaków i Polaków za granicą.

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: Ustawa o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	Data sporządzenia: 24 października 2018 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy:	Źródło: Inicjatywa senatorów
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Marek Jarentowski, ekspert ds. legislacji, tel. 22 694 9338 Katarzyna Majewska, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9259	Nr druku: 985

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami *Kodeksu wyborczego* w celu przeprowadzenia wyborów do Sejmu i Senatu, wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej **tworzy się obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą** (...). Głosy wyborców oddane za granicą i na statkach morskich wlicza się do głosów oddanych w okręgu wyborczym właściwym dla dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy.

Przepis art. 104 ust. 1 *Konstytucji RP* stanowi, że senatorowie są „przedstawicielami Narodu”. Można więc stwierdzić, że **wyborcy oddający swe głosy w wyborach do Senatu za granicą** na kandydatów z okręgu nr 44, właściwego dla dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy, **nie mają swoich przedstawicieli w Senacie**, którzy mogliby dbać o interesy wspólnoty polskiej za granicą a jednocześnie działać na rzecz wzrostu roli Polski w świecie. Należy zaś zauważyć, że szczególne zainteresowanie sprawami Polonii i Polaków za granicą oraz udzielanie pomocy finansowej w tym zakresie stanowi jedną z cech charakterystycznych drugiej izby parlamentu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązanie polega na utworzeniu dwóch dodatkowych mandatów senatorskich – utworzona zostanie w ten sposób instytucja senatorów „polonijnych”, którzy w szczególny sposób będą koncentrowali się na sprawach Polonii i Polaków za granicą oraz reprezentowali Polonię w kraju.

Senatorowie ci będą wybierani przez obywateli polskich zamieszkałych za granicą oraz zamieszkałe za granicą osoby, których przynależność do Narodu Polskiego lub pochodzenie polskie zostały stwierdzone zgodnie z ustawą i które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat.

W efekcie projektowanej regulacji głosy wyborców oddane za granicą nie będą wliczane do głosów oddanych w okręgu wyborczym właściwym dla dzielnicy Warszawa Śródmieście, będą natomiast stanowiły wyłączną podstawę ustalenia wyników wyboru w odniesieniu do dwóch mandatów senatorskich, a Polonia i Polacy głosujący w wyborach za granicą zyskają dwóch swoich oddzielnych przedstawicieli w Senacie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W ordynacjach wyborczych innych państw istnieją dwa możliwe rozwiązania w zakresie reprezentacji wyborców oddających swe głosy za granicą – ich głosy doliczane są do określonych okręgów wyborczych w kraju (wówczas obywatele mieszkający za granicą nie mają swoich bezpośrednich przedstawicieli w parlamencie) albo tak jak we Francji lub Włoszech tworzone są oddzielne okręgi zagraniczne, dzięki czemu obywatele mieszkający za granicą mają swoich bezpośrednich reprezentantów w parlamencie.

External voting (możliwość wzięcia udziału w wyborach poza granicami kraju) obejmuje coraz większą liczbę krajów. Według badań International Institute for Democracy and Electoral Assistance, przeprowadzonych w kwietniu 2008 r., możliwość głosowania zewnętrznego występowała w 111 krajach, a w 5 kolejnych trwały prace nad jej wprowadzeniem. Głosowanie za granicą jest jednak stosunkowo nową instytucją prawa wyborczego, która pojawiła się w ustawodawstwach w XX w. (najwcześniej w 1905 r. w Australii; Wielka Brytania – 1918 r.; Francja – 1976 r.; Portugalia – 1976 r.; Dania – 1980 r.).

Możliwość wzięcia udziału w głosowaniu za granicą w większości analizowanych państw została zapewniona poprzez głosowanie w placówkach dyplomatycznych bądź korespondencyjnie. Niektóre państwa dodatkowo stosują inne metody głosowania za granicą, np. głosowanie za pośrednictwem poczty elektronicznej czy przez pełnomocnika.

Tab. 1: Metody głosowania za granicą przyjęte w poszczególnych państwach europejskich

Metoda głosowania	Kraj
głosowanie w placówkach dyplomatycznych	Hiszpania, Francja, Czechy, Litwa, Ukraina, Rosja, Węgry
głosowanie korespondencyjne	Hiszpania, Francja, Niemcy, Austria, Słowacja, Włochy, Wielka Brytania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „External voting w wybranych państwach europejskich”, K. Skotnicki (red.), Łódź 2012.

Poniżej omówiono sposób zapewnienia wyborcom, którzy w dniu wyborów przebywają za granicą, możliwości wzięcia udziału w głosowaniu w wybranych państwach europejskich:

Tab. 2: Opis rozwiązań umożliwiających głosowanie za granicą w wybranych państwach europejskich

KRAJ	OPIS PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ
Hiszpania	Wyborcy, którzy chcą wziąć udział w głosowaniu za granicą, mają dwie możliwości wyboru sposobu głosowania: za pośrednictwem poczty albo poprzez złożenie głosu w urnie w urzędzie konsularnym albo dyplomatycznym. Liczenie głosów oddanych przez obywateli przebywających za granicą odbywa się przez komisje wyborcze właściwe dla tej wspólnoty, z którą obywatel jest związany. Związek ten określa się, biorąc pod uwagę ostatnie miejsce zamieszkania w kraju lub miejsce zamieszkania przodków.
Niemcy	Wyborcy otrzymują karty wyborcze oraz pakiet do głosowania korespondencyjnego. Wyborca przesyła pakiet wyborczy do właściwej komisji wyborczej. Głosy z zagranicy rozdzielane są pomiędzy poszczególne okręgi wyborcze.
Austria	Austriackie prawo wyborcze przewiduje możliwość głosowania korespondencyjnego z zagranicy - zarówno dla obywateli na stałe mieszkających za granicą, jak i tych, którzy jedynie czasowo, w okresie wyborów, przebywają za granicą. Obywatele, którzy przebywają za granicą jedynie czasowo muszą zwrócić się do gminy, w której są wpisani do rejestru wyborców o nadesłanie pakietu wyborczego. Obywatele przebywający na stałe za granicą mają możliwość wysłać do właściwej gminy wniosek o dopisanie do rejestru wyborców i chęć głosowania korespondencyjnego. To, która gmina jest właściwa określają związki wnioskodawcy z Austrią (ostatnie miejsce zamieszkania, miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania małżonka, krewnego, itd.).
Czechy	Obywatele czescy mają możliwość głosowania za granicą – na stałe, jak i czasowo – na mocy ustawy z 2000 r. Mimo, iż ustawa początkowo zakładała taką możliwość, to na etapie prac w parlamencie <u>wyłączono z możliwości głosowania za granicą wybory do Senatu</u>, argumentując to tym, że obowiązująca w tych wyborach ordynacja większościowa zakłada istnienie ścisłego związku kandydata z okręgiem, w którym kandyduje, a przede wszystkim z wyborcami w nim zamieszkującymi. W wyborach do Izby Poselskiej wprowadzono możliwość głosowania za granicą w ambasadach i urzędach konsularnych Republiki Czeskiej. Inną kwestią sporną na etapie prac nad ustawą w czeskim Parlamencie było rozstrzygnięcie, do którego okręgu wyborczego zaliczone będą głosy oddane przez wyborców głosujących za granicą. Początkowo zakładano, że głosy trafią do okręgu praskiego, jednak ostatecznie przyjęto, że <u>głosy zostaną doliczone do jednego z okręgów ustalonego wcześniej w drodze losowania przez Państwową Komisję Wyborczą</u>.
Francja	Obywatele zamieszkali za granicą i zarejestrowani w specjalnym rejestrze mają zapewniony udział w wyborach krajowych i referendach. Charakterystyczne dla Francji jest dopuszczenie podwójnej rejestracji wyborców – wyborca może być jednocześnie zarejestrowany za granicą (w ambasadzie lub konsulacie) oraz w kraju (w jednej z gmin). Obecnie francuskie prawo wyborcze przewiduje cztery metody głosowania obywateli zamieszkałych za granicą: głosowanie osobiste, głosowanie przez pełnomocnika, głosowanie za pośrednictwem poczty tradycyjnej oraz głosowanie za pośrednictwem poczty elektronicznej. Obywatele mieszkający za granicą mają od 1948 r. swoją reprezentację w Senacie (12 senatorów). Senatorowie wybierani są przez kolegium składające się z 155 członków AFE (Zgromadzenie Francuzów z zagranicy) pochodzących z bezpośrednich wyborów przeprowadzanych wyłącznie za granicą.

Słowacja	Obywatele Słowacji przebywający w dniu wyborów za granicą mają możliwość głosowania korespondencyjnego – dotyczy to jednak wyłącznie wyborów parlamentarnych do Rady Narodowej Republiki Słowackiej. Głosy wyborców przebywających za granicą, którzy <u>mają</u> miejsce stałego pobytu na terytorium Słowacji doliczane są do głosów oddanych w okręgu, w którym wyborca ma miejsce stałego pobytu. Głosy wyborców przebywających za granicą, którzy <u>nie mają</u> miejsca stałego pobytu na Słowacji nadsyłane są i doliczane do okręgu wyborczego właściwego dla dzielnicy Bratysława-Petržalka.
Ukraina	Obywatele Ukrainy, zamieszkujący lub przebywający w dniu powszechnych wyborów parlamentarnych bądź prezydenckich za granicą, mogą uczestniczyć w tych wyborach w specjalnie utworzonym w tym celu zagranicznym okręgu wyborczym. Przy czym wchodzące w skład tego okręgu obwody głosowania niekiedy obejmują terytorium nawet kilka państw, co w praktyce utrudnia wyborcom udział w głosowaniu.
Włochy	W wyniku nowelizacji włoskiej Konstytucji utworzono okreg wyborczy zagranica – <i>circonscrizione Estero</i>, który obejmuje cały świat poza terytorium Republiki Włoskiej. Okręg Estero podzielony jest na cztery sekcje, będące w istocie odrębnymi okręgami wyborczymi – stanowią je: 1) Europa z azjatyckimi terytoriami Federacji Rosyjskiej i Turcji; 2) Ameryka Południowa; 3) Ameryka Północna i Centralna; 4) Afryka, Azja, Oceania i Antarktyda. Każda sekcja wybiera przynajmniej jednego deputowanego i jednego senatora. Pozostałe mandaty rozdzielane są pomiędzy sekcje w proporcji do liczby zamieszkujących je obywateli włoskich ujętych w rejestrze wyborców. W każdej z czterech sekcji jest osobna lista kandydatów. Głosowanie w wyborach za granicą odbywa się korespondencyjnie.
Węgry	Przyjęta na Węgrzech koncepcja znacząco ogranicza krąg osób posiadających prawo do głosowania za granicą (tylko wyborcy zamieszkujący na terytorium Węgier mają prawo do wpisania się do zagranicznego rejestru wyborców i oddania głosu za granicą). Głosowanie odbywa się w analogiczny sposób jak w kraju, tj. osobiście w lokalu wyborczym poprzez wypełnienie kart do głosowania. Wyborcy oddają głos na kandydatów z okręgu wyborczego, z którego pochodzą.
Wielka Brytania	Brytyjskie prawo wyborcze przewiduje dwie formy głosowania dla osób, które w dniu wyborów nie mogą osobiście pojawić się w lokalu wyborczym: głosowanie korespondencyjne oraz głosowanie przez pełnomocnika.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „External voting w wybranych państwach europejskich”, K. Skotnicki (red.), Łódź 2012.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Wyborcy głosujący w wyborach do Senatu za granicą (obywatele polscy zamieszkali za granicą)	W wyborach do Senatu w 2015 r. uprawnionych do głosowania za granicą było 199,5 tys. osób , wydano 174,3 tys. kart do głosowania.	Państwowa Komisja Wyborcza	Możliwość wyboru oddzielnych przedstawicieli w Senacie dla wyborców z zagranicy.
Zamieszkałe za granicą osoby, których przynależność do Narodu Polskiego lub pochodzenie polskie zostały stwierdzone zgodnie z ustawą	Brak danych	–	Możliwość wzięcia udziału w wyborach – pomimo braku obywatelstwa polskiego – oraz dokonania wyboru oddzielnych przedstawicieli w Senacie.
Wyborcy głosujący w wyborach do Senatu w okręgu wyborczym	W wyborach do Senatu w 2015 r. uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym nr 44	Państwowa Komisja Wyborcza	Większy wpływ na wynik wyborów w okręgu zamieszkania.

właściwych dla dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy (obecnie okręg nr 44)	(bez zagranicy) było 320,4 tys. osób , wydano 191,2 tys. kart do głosowania.		

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0,95	0,95	0,95	1,14	0,95	0,95	0,95	1,14	0,95	8,93
Saldo ogółem	0	0	-0,95	-0,95	-0,95	-1,14	-0,95	-0,95	-0,95	-1,14	-0,95	-8,93

Źródła finansowania:

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana regulacja będzie miała wpływ na wzrost wydatków sektora finansów publicznych. Szacuje się, że wzrost wydatków budżetu państwa z tytułu utworzenia dwóch dodatkowych mandatów senatorskich może wynieść około 951 tys. zł rocznie. Dodatkowo co cztery lata budżet państwa ponosić będzie zwiększone wydatki związane ze zmianą kadencji (m.in. wzrost wydatków związanych z wypłatą odpraw) w wysokości 188,4 tys. zł. (oszacowano na podstawie kwoty zaplanowanej na ten cel w projekcie budżetu Kancelarii Senatu na 2019 r.) Powyższe kwoty uwzględniają wzrost wydatków związanych z realizacją ustawy <i>o wykonywaniu mandatu posła i senatora</i> w zakresie świadczeń przysługujących senatorom w okresie sprawowania mandatu, tj.: • uposażeń senatorskich, • diet parlamentarnych, • ryczałtu na pokrycie kosztów związanych z funkcjonowaniem biura senatorskiego, • środków na remont lokalu i wyposażenie biura senatorskiego, • refundacji kosztów noclegów poza Warszawą i miejscem zamieszkania, • refundacji kosztów noclegów w Warszawie, • bezpłatnych przejazdów transportem publicznym i komunikacją miejską oraz przelotów w krajowym przewozie lotniczym, • środków wypłacanych na pokrycie kosztów opinii, ekspertyz oraz tłumaczeń, • środków na pokrycie kosztów usług internetowych, • odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, • odpraw senatorom w związku z zakończeniem kadencji, • środków na odprawy pracownikom biur senatorskich w związku z zakończeniem kadencji, • środków na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia rocznego i nagrody dla pracowników biur senatorskich. <u>Nie uwzględniają</u> natomiast: • kosztów dostosowawczych, jakie będzie musiała ponieść Kancelaria Senatu w związku z utworzeniem dwóch dodatkowych mandatów senatorskich (np. związanych z dostosowaniem sali posiedzeń, systemu głosowania, zakupem sprzętu informatycznego do biur senatorskich), a także • wzrostu kosztów administracyjnych, związanych z obsługą dwóch dodatkowych senatorów (m.in. wzrost obciążenia pracą Kancelarii Senatu, wyższe koszty druków senackich, kopert senatorskich, wydawania legitymacji oraz paszportów dyplomatycznych). Ponadto zmiana w projektowanym zakresie może wymagać dostosowania innych przepisów prawnych – m.in. ordynacji wyborczej w zakresie utworzenia nowych okręgów i komisji wyborczych i poniesienia wyższych kosztów z tego tytułu. Poszerzenie grupy wyborców uprawnionych do głosowania (o osoby zamieszkałe za granicą, których przynależność do Narodu Polskiego lub polskie pochodzenie zostanie stwierdzone z ustawą) spowoduje wzrost kosztów przeprowadzania wyborów związanych z np. z koniecznością utworzenia i utrzymania dodatkowych komisji wyborczych, ale też zapewnienia większej ilości kart do głosowania.

Dodatkowe wydatki generować będzie konieczność przeprowadzania **procedury potwierdzającej przynależność do Narodu Polskiego lub polskie pochodzenie** w odniesieniu do osób zamieszkałych za granicą (m.in. weryfikacja spełniania wymogów ustawowych, wydawanie potwierżeń, itd.).

Do rozstrzygnięcia pozostanie również kwestia **prowadzenia i finansowania kampanii zagranicznych oraz prowadzenia biur senatorskich za granicą**, gdzie koszty będą znacznie wyższe niż w Polsce.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki																								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)																		
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych – zarówno dużych, jak i mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.																								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw																									
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowane rozwiązanie, polegające na utworzeniu dwóch mandatów senatorskich obsadzanych przez wyborców oddających głosy w wyborach do Senatu za granicą, spowoduje, że wyborcy ci będą mieli swoich oddzielnych przedstawicieli w Senacie. Biorąc pod uwagę rosnącą w ostatnich latach liczbę osób uprawnionych do głosowania w wyborach poza granicami kraju oraz poczucie realnego wpływu tych wyborców na wynik głosowania i obsadzenia mandatu senatorskiego, można przypuszczać, że po utworzeniu takiego okręgu liczba polskich wyborców mieszkających za granicą, składających wnioski o wpisanie ich do rejestru wyborców znacznie wzrośnie. Ponadto projekt zakłada udział w wyborach nowej grupy wyborców – osób zamieszkałych za granicą, których przynależność do Narodu Polskiego lub pochodzenie polskie zostanie stwierdzone zgodnie z ustawą. Tab. 3: Liczba wyborców głosujących za granicą <table border="1"> <thead> <tr> <th>Wybory do Senatu – zagranica</th> <th>2001</th> <th>2005</th> <th>2007</th> <th>2011</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Liczba uprawnionych do głosowania</td> <td>43 217</td> <td>50 043</td> <td>191 046</td> <td>139 535</td> <td>199 451</td> </tr> <tr> <td>Liczba wydanych kart</td> <td>28 069</td> <td>35 880</td> <td>149 579</td> <td>119 880</td> <td>174 267</td> </tr> </tbody> </table> <i>Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.</i>							Wybory do Senatu – zagranica	2001	2005	2007	2011	2015	Liczba uprawnionych do głosowania	43 217	50 043	191 046	139 535	199 451	Liczba wydanych kart	28 069	35 880	149 579	119 880	174 267
Wybory do Senatu – zagranica	2001	2005	2007	2011	2015																					
Liczba uprawnionych do głosowania	43 217	50 043	191 046	139 535	199 451																					
Liczba wydanych kart	28 069	35 880	149 579	119 880	174 267																					

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Nie dotyczy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Omówienie wpływu | Nie dotyczy.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projektowane rozwiązanie powinno podlegać ewaluacji po kilku kolejnych wyborach do Senatu w zakresie liczby osób oddających głosy za granicą.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)